

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«ПСИХОЛОГІЯ ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ»

Кафедра юридичної психології

**Вибіркова дисципліна для підготовки фахівців першого
(бакалаврського) ступеня вищої освіти за спеціальністю 053
«Психологія» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»**

**(денна форма здобуття вищої освіти, мова – українська,
форма підсумкового контролю – екзамен)**

Литвин Вікторія Вікторівна,
кандидат юридичних наук,
викладач кафедри юридичної психології
Національної академії внутрішніх справ
<https://doi.org/10.33270/03192502.93>

(096) 1535888

viktoriialytvyn@gmail.com

<https://www.naiu.kiev.ua/zagalnoakademichni-kafedri/kafedra-yuridichnoyi-psihologiyi.html>

Консультації:

Очні: у форматі співбесіди кожного четверга тижня (упродовж 14.30-16.00)

Онлайн: електронною поштою, інтернет-платформою «Zoom», пн-пт з 9:00 до 16:00

Коротка анотація до навчальної дисципліни. Дисципліна «Психологія девіантної поведінки» передбачає ознайомлення здобувачів вищої освіти з вчинками чи окремими вчинками людей, що не відповідають прийнятим у суспільстві нормам і такі, що проявляються у незбалансованості психічних процесів, не адаптованості, порушенні процесу самоактуалізації і відхиленні від морального та естетичного контролю над власною поведінкою.

Мета та цілі навчальної дисципліни. Метою вивчення дисципліни є формування наукового світогляду щодо психологічних чинників різних проявів девіантності; озброєння майбутніх психологів вміннями самостійно проводити психодіагностичну та консультативну роботу з девіантами; навчання зважено та відповідально підходити до вибору заходів профілактики та корекції окремих видів девіацій.

Завданнями вивчення дисципліни є ознайомлення зі змістом, предметом і методами психології девіантної поведінки, її понятійно-категоріальним апаратом; розширення кола знань про сутність девіацій; ознайомлення із досягненнями світової та вітчизняної психологічної думки, основними психологічними напрямками допомоги; ознайомитися з індивідуальними відмінностями в поведінці людей;

Формат навчальної дисципліни. Навчальна дисципліна «Психологія девіантної поведінки» проводиться в очному форматі, має чітку структуру, завдання і систему оцінювання.

Методи навчання. Основними методами навчання є семінарські та практичні заняття, самостійна робота, виконання поточних контрольних завдань, виконання тестових завдань, підготовка реферативних повідомлень. Оцінка якості засвоєння знань з дисципліни «Психологія девіантної поведінки» включає поточний контроль успішності, виконання самостійної роботи та складання підсумкового контролю у вигляді заліку.

Перереквізити. загальна психологія, диференціальна психологія, соціальна психологія, юридична психологія, психодіагностика, психологія особистості, вікова психологія та патопсихологія (або клінічна психологія), психотерапія, всі інші дисципліни, спрямовані на організацію психологічної роботи та здійснення психологічної допомоги.

Перелік компетентностей, які забезпечує навчальна дисципліна, програмні результати навчання

За результатами опанування навчальної дисципліни «Психологія девіантної поведінки» фахівці першого (бакалаврського) ступеня вищої освіти за спеціальністю 053 «Психологія» набувають інтегральну, загальні та фахові компетентності.

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань.

Загальні компетентності:

- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК-1).
- Здатність до пошуку, оброблення на аналізі інформації з різних джерел (ЗК-4).
- Здатність генерувати нові ідеї (креативність) (ЗК-5).
- Здатність застосовувати знання у практичній психологічній діяльності (ЗК-8).
- Здатність пристосовуватися до нових змін у психологічному опосередкуванні соціальних процесів (ЗК-9).

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

- Збирання, опрацювання та критика психологічних джерел (наукових концепцій, теорій, психологічної практики) (СК-1).
- Здатність до аналітичного оцінювання психологічної проблеми (СК-3).
- Здатність до опрацювання та аналізу інформації для психологічного дослідження (СК-4).
- Здатність до побудови психологічних моделей і перевірка їх адекватності (СК-5).
- Вміння формулювати та обгрунтовувати психологічні висновки, пропозиції, рекомендації (СК-7).
- Знання методологічних принципів та методів психологічного дослідження (СК-12).

Перелік компетентностей, розвитку яких сприяє вивчення навчальної дисципліни

Згідно з вимогами освітньої програми здобувачі вищої освіти повинні:

знати :

- ✓ соціально-психологічну сутність поняття норми як визначальної основи розуміння девіантності;
- ✓ психологічний зміст поняття «девіантна поведінка»;
- ✓ ознаки, види, рівні та етапи розвитку девіантної поведінки;
- ✓ структуру девіантної поведінки
- ✓ чинники формування девіантної поведінки та її індивідуальні механізми;
- ✓ вікові та гендерні особливості проявів девіантної поведінки особистості;
- ✓ детермінанти окремих видів девіантності (адиктивна поведінка, асоціальна поведінка тощо);
- ✓ зміст та основні стратегії соціальної профілактики девіантності та правопорушень неповнолітніх;
- ✓ особливості діяльності психолога щодо організації та проведення індивідуальної профілактичної та консультативної роботи з особами, схильними до проявів девіантності;
- ✓ основні методи психологічної корекції девіантності.

вміти:

- ✓ застосовувати отримані знання в практичній діяльності;
- ✓ виявляти зміст і види девіантної поведінки особистості;
- ✓ визначати чинники, що сприяють відхиленням у поведінці особистості;
- ✓ використовувати адекватні методи психологічної діагностики

особистості з девіантною поведінкою;

✓ надавати психологічну допомогу особам-девіантам.

Структура навчальної дисципліни (тематичний план)

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	20 год.
семінарські заняття / практичні	20/20 год.
самостійна робота	30 год.

Ознаки навчальної дисципліни:

Рік викладання	семестр	спеціальність	рік навчання здобувачів вищої освіти	Нормативний/вибірковий
2021	2	психологія	2	вибірковий (В)

Схема навчальної дисципліни

Тема заняття, кількість годин план заняття, тези	Вид навчального заняття	Необхідне обладнання	Ресурси в Інтернеті, література	Права та обов'язки здобувачів під час проведення навчального заняття	Перелік необхідних завдань, які мають виконати здобувачі на занятті	Бал (оцінки)	Примітки
Г.1. Розуміння норми та відхилень від неї у сучасній психологічній науці (2 год.) План: 1. Соціально-психологічна сутність поняття «норма» як основи розуміння девіантності. 2. Норми поведінки та відхилення від них: основні дослідницькі підходи. 3. Рівні, ознаки та етапи розвитку девіантності. 4. Девіантність як механізм соціогенезу.	Лекція	Ноутбук, проєктор	https://mon.gov.ua/ua https://www.nai.kiev.ua/ http://www.nbu.gov.ua/ http://nplu.org/	Отримання якісних освітніх послуг; справедливе та об'єктивне оцінювання; виконувати вимоги освітньої програми.	Засвоїти теоретичний матеріал		
Г.1. Розуміння норми та відхилень від неї у сучасній психологічній науці (2 год.) План: 1. Соціально-психологічна сутність поняття «норма» як основи	Семінар		https://www.nai.kiev.ua/ http://www.nbu.gov.ua/ http://nplu.org/	Поважати гідність, права, свободи та законні інтереси учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм тощо.	Відтворити навчальний матеріал у межах плану; змоделювати ситуації використання одержаних знань у практичній діяльності	Від 2 до 5.	

<p>розуміння девіантності.</p> <p>2. Девіантність як механізм соціогенезу.</p> <p>3. Норми поведінки та відхилення від них: основні дослідницькі підходи.</p> <p>4. Соціальні норми. Динаміка та взаємозв'язок систем нормативної регуляції поведінки.</p>					психолога.		
<p>Т.1. Розуміння норми та відхилень від неї у сучасній психологічній науці (2 год.)</p> <p>План:</p> <p>1. Провести аналіз рівнів та ознак девіантності.</p> <p>2. Встановити етапи розвитку девіантності.</p>	Практ. заняття		<p>https://mon.gov.ua/ua</p> <p>https://www.naiu.kiev.ua/</p> <p>http://www.nbuvgov.ua/</p> <p>http://nplu.org/</p>		Виконання поточних навчальних практичних завдань.		
<p>Тема 2. Різновиди та основні чинники формування девіантної поведінки (4 год.)</p> <p>План:</p> <p>1. Форми девіантної поведінки: аутоагресивна та агресивна поведінка.</p> <p>2. Різновиди девіантної поведінки та її феноменологія.</p> <p>3. Чинники формування девіантної поведінки.</p>	Лекція	Ноутбук, проектор	<p>https://mon.gov.ua/ua</p> <p>https://www.naiu.kiev.ua/</p> <p>http://www.nbuvgov.ua/</p> <p>http://nplu.org/</p>	Отримання якісних освітніх послуг; виконувати вимоги освітньої програми.	Засвоїти теоретичний матеріал		
<p>Т.2. Різновиди та основні чинники формування девіантної поведінки (4 год.)</p> <p>План:</p> <p>1. Психологічна сутність девіантної поведінки.</p> <p>2. Основні ознаки асоціальних девіацій.</p> <p>3. Аморальна поведінка. Аутодеструктивна поведінка.</p> <p>4. Типи та соціальна небезпечність суїцидальної</p>	Семинар		<p>https://www.naiu.kiev.ua/</p> <p>http://www.nbuvgov.ua/</p> <p>http://nplu.org/</p>	Справедливе та об'єктивне оцінювання.	Відтворити навчальний матеріал у межах плану; змоделювати ситуації використання одержаних знань у практичній діяльності.	Від 2 до 5.	

<p>поведінки.</p> <p>5. Вандалізм та граффіті як різновиди девіантної поведінки.</p> <p>6. Види девіантної поведінки та її феноменологія.</p>							
<p>Т.2. Різновиди та основні чинники формування девіантної поведінки (4 год.)</p> <p>План:</p> <p>1. Встановити чинники формування девіантної поведінки: соціальні, соціально-психологічні, психолого-педагогічні, індивідуально-психологічні.</p> <p>2. Визначити основні ознаки порівняльної депривації, суспільної аномії та їх вплив на формування девіантної поведінки.</p> <p>3. Обговорити характеристику впливів стилів сімейного виховання на формування девіантної поведінки. Соціально-педагогічна занедбаність, важковихованість.</p>	<p>Практ. заняття</p>		<p>https://www.nai.kiev.ua/ http://www.nbu.gov.ua/ http://nplu.org/</p>	<p>Навчання упродовж всього життя.</p>	<p>Виконання поточних навчальних практичних завдань.</p>	<p>Від 2 до 5.</p>	
<p>Тема 3. Індивідуально-психологічні чинники та механізми девіантної поведінки. (2 год.)</p> <p>План:</p> <p>1. Основні психологічні теорії детермінації девіантної поведінки.</p> <p>2. Загальні та приватні чинники девіантної поведінки.</p> <p>3. Психологічні механізми формування девіантності.</p>	<p>Лекція</p>	<p>Ноутбук, проєктор</p>	<p>https://www.nai.kiev.ua/ http://www.nbu.gov.ua/ http://nplu.org/</p>	<p>Отримання якісних освітніх послуг; поважати гідність, права, свободи та законні інтереси учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм тощо.</p>	<p>Засвоїти теоретичний матеріал</p>		
<p>Тема 3. Індивідуально-психологічні чинники та</p>	<p>Семінар</p>		<p>https://www.nai.kiev.ua/ http://www.nbu.gov.ua/</p>	<p>Справедливе та об'єктивне оцінювання; виконання вимог</p>	<p>Відтворити навчальний матеріал у межах плану;</p>	<p>Від 2 до 5.</p>	

<p>механізми девіантної поведінки. (2 год.) План: 1. Основні психологічні теорії детермінації девіантної поведінки. 2. Загальні та приватні індивідуально-психологічні чинники девіантної поведінки. 3. Девіантна поведінка як форма реалізації психологічного самозахисту та наслідок формування специфічних психологічних бар'єрів. Етапи формування механізмів самозахисту.</p>			<p>http://nplu.org/</p>	<p>освітньої програми.</p>	<p>змодлювати ситуації використання одержаних знань у практичній діяльності психолога.</p>		
<p>Тема 3. Індивідуально-психологічні чинники та механізми девіантної поведінки. (2 год.) План: 1. Групове обговорення кризових форм девіантної поведінки: психологічна характеристика їх особливостей. 2. Психологічна характеристика надцинних психологічних та психопатологічних захоплень. 3. Психологічні механізми формування девіантності.</p>	<p>Практ. заняття</p>		<p>https://www.nai-ukraine.org/ http://www.nbuv.gov.ua/ http://nplu.org/</p>	<p>Справедливе та об'єктивне оцінювання; виконання вимог освітньої програми.</p>	<p>Виконання поточних навчальних практичних завдань.</p>	<p>Від 2 до 5.</p>	
<p>Тема 4. Психологічна характеристика девіантної поведінки неповнолітніх (4 год.) План: 1. Сутність та основні різновиди девіантної поведінки неповнолітніх. 2. Структурна організація неформальних</p>	<p>Лекція</p>	<p>Ноутбук, проектор</p>	<p>https://www.nai-ukraine.org/ http://www.nbuv.gov.ua/ http://nplu.org/</p>	<p>Отримання якісних освітніх послуг; поважати гідність, права, свободи та законні інтереси учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм тощо.</p>	<p>Засвоїти теоретичний матеріал</p>		

груп неповнолітніх та психологічні чинники їх формування.							
<p>Тема 4. Психологічна характеристика девіантної поведінки неповнолітніх (4 год.)</p> <p>План:</p> <p>1. Сутність та основні різновиди девіантної поведінки неповнолітніх.</p> <p>2. Класифікація типів девіантної поведінки неповнолітніх: делінквентний, адиктивний, патохарактерологічний, психопатологічний, заснований на гіперздібностях.</p> <p>3. Основні форми девіантної поведінки неповнолітніх.</p> <p>4. Структурна організація та механізми утворення неформальних груп неповнолітніх та психологічні чинники їх формування.</p> <p>5. Проблеми кібербулінгу з боку неповнолітніх в інтернет мережах.</p>	Семинар		https://www.nai.kiev.ua/ http://www.nbuv.gov.ua/ http://nplu.org/	Справедливе та об'єктивне оцінювання; виконання вимог освітньої програми.	Відтворити навчальний матеріал у межах плану; змоделювати ситуації використання одержаних знань у практичній діяльності психолога.	Від 2 до 5.	
<p>Тема 4. Психологічна характеристика девіантної поведінки неповнолітніх (2 год.)</p> <p>План:</p> <p>1 Групове удпрацювання вмінь і навичок психологічного аналізу девіантної поведінки неповнолітніх.</p> <p>2. Перегляд відеоматеріалу «Грань».</p>	Практ. заняття		https://www.nai.kiev.ua/ http://www.nbuv.gov.ua/ http://nplu.org/	Навчання упродовж всього життя; виконання вимог освітньої програми.	Виконання поточних навчальних практичних завдань..	Від 2 до 5.	
<p>Т.5. Психологічна характеристика віктимної поведінки (2 год.)</p> <p>План:</p> <p>1. Психологічний портрет жертви злочину.</p>	Лекція	Ноутбук, проектор	https://www.nai.kiev.ua/ http://www.nbuv.gov.ua/ http://nplu.org/	Повага до гідності, прав, свобод та законних інтересів учасників освітнього процесу	Засвоїти теоретичний матеріал		

2. Типологія особистості потерпілих від злочину. 3. Індивідуально-типологічні та психологічні особливості віктимної особистості.							
Т.5. Психологічна характеристика віктимної поведінки (2 год.) План: 1. Соціальні та соціально-психологічні чинники віктимності. 2. Психологічний портрет жертви злочину. 3. Типологія особистості потерпілих від злочину. 4. Індивідуально-типологічні та психологічні особливості віктимної особистості. 5. Бродяжництво дітей і дорослих: чинники, умови, ознаки та наслідки..	Семинар		https://www.nai.kiev.ua/ http://www.nbuv.gov.ua/ http://nplu.org/	Справедливе та об'єктивне оцінювання; виконання вимог освітньої програми.	Відтворити навчальний матеріал у межах плану; змодельовати ситуації використання одержаних знань у практичній діяльності психолога.	Від 2 до 5.	
Т.5. Психологічна характеристика віктимної поведінки (2 год.) План: 1. Відпрацювання вмій і навичок психологічного аналізу віктимної поведінки неповнолітніх (перегляд відеоматеріалу «Діти вулиці», «Діти-Мауглі»).	Практ. заняття		https://www.nai.kiev.ua/ http://www.nbuv.gov.ua/ http://nplu.org/	Навчання упродовж всього життя.	Виконання поточних навчальних практичних завдань	Від 2 до 5.	
Т.6. Основи профілактики та психологічної корекції девіантної поведінки (6 год.) План: 1. Засади організації попередження та корекції девіантної поведінки. 2. Психологічне консультування як метод попередження та	Лекція	Ноутбук, проектор	https://mon.gov.ua/ua/ https://www.nai.kiev.ua/ http://www.nbuv.gov.ua/ http://nplu.org/	Отримання якісних освітніх послуг; справедливе та об'єктивне оцінювання; виконувати вимоги освітньої програми.	Засвоїти теоретичний матеріал.		

<p>профілактики девіантної поведінки.</p> <p>3. Консультування та корекційна робота з асоціальними особами.</p> <p>4. Консультування осіб із алкогольною залежністю.</p> <p>5. Особливості консультування при суїцидальних намірах.</p>							
<p>Т.6. Психолог як особистість і професіонал (6 год.)</p> <p>План:</p> <p>1. Психологічна допомога та її різновиди.</p> <p>Психологічні засади організації попередження та корекції девіантної поведінки.</p> <p>2. Принципи вибору психокорекційних та психотерапевтичних методик.</p> <p>3. Психологічне консультування як метод профілактики девіантної поведінки. Наукові парадигми психологічного консультування.</p> <p>4. Мішені психологічного консультування.</p> <p>Етапи психологічного консультування.</p> <p>5. Вимоги до психологічної діагностики при консультуванні.</p> <p>Стадії психологічної діагностики.</p>	Семінар	Ноутбук, проєктор	<p>https://www.nai.kiev.ua/</p> <p>http://www.nbuv.gov.ua/</p> <p>http://nplu.org/</p>	Поважати гідність, права, свободи та законні інтереси учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм тощо.	Відтворити навчальний матеріал у межах плану; змодельовати ситуації використання одержаних знань у практичній діяльності керівника та практичного психолога.	Від 2 до 5.	
<p>Т.6. Психолог як особистість і професіонал (8 год.)</p> <p>План:</p> <p>1. Особливості інформування клієнта. Навчання навичкам саморегуляції в процесі психологічного консультування.</p> <p>2. Особливості психологічної роботи з</p>	Практ. заняття		<p>https://www.nai.kiev.ua/</p> <p>http://www.nbuv.gov.ua/</p> <p>http://nplu.org/</p>	Навчання упродовж всього життя.	Відтворити навчальний матеріал у межах плану; змодельовати ситуації використання одержаних знань у практичній діяльності.	Від 2 до 5.	

асоціальними особами. 3. Особливості психологічної роботи з адиктивними особами. 4. Особливості консультування при суїцидальних намірах. Індикатори суїцидального ризику.							
---	--	--	--	--	--	--	--

ОСНОВНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА

1. Авдєєва І. М. Фасилітація особистісного розвитку хронічно неуспішних молодших школярів // Практична психологія та соціальна робота. – № 2. – 2011. – С. 1-7.
2. Бондарчук О. І. Психологія девіантної поведінки: курс лекцій. – К.: МАУП, 2006. – С. 1-15
3. Виденев І. А. Психологія девіантного поведінки: учебное пособие. – Х.: Ун-т внутр. дел, 1997. – С. 4-16
4. Виноградна О. В. Особливості сприймання молоддю епізодів насильства в художніх фільмах // Практична психологія та соціальна робота. – 2008. – № 5. – С. 50-54
5. Волков Ю. Г., Мостовая І. В. Социология в вопросах и ответах. – М.: Гардарики, 1999. – С. 318-320
6. Врачинська Н. Ф., Булгакова О. М. Профілактика агресивної поведінки підлітків. // Практична психологія та соціальна робота. – 2012. – № 12. – С. 38- 41
7. Грєса Н. Психологічні особливості антиципаційної спроможності неповнолітніх правопорушників з різним ступенем усвідомлення провини. // Практична психологія та соціальна робота. – 2008. – № 4. – С. 77-80
8. Гридковець Л. М. Родинний фактор у розвитку та подоланні наслідків сексуального насильства над дітьми. // Практична психологія та соціальна робота. – 2012. – № 11. – С. 57-63
9. Змановская Е. В. Девиантология (Психология отклоняющегося поведения): учебн. пособ. – М.: Академия, 2003. – 288 с.
10. Карпенко В., Миколайчук М., Войтенко В., Мединська Ю. Сучасний стан психічного здоров'я студентської молоді: емоційна, міжособистісна та рольова сфери. // Практична психологія та соціальна робота. – 2012. – № 11. – С. 2-8
11. Кондрашенко В. Т. Девиантное поведение у подростков: социально-психологические и психиатрические аспекты. – Минск: Беларусь, 1988. – С. 75-95
12. Ложкин А. И. Психология поведения девиантной личности: учебно-методическое пособие. – Екатеринбург: изд-во Уральского юридического института МВД России, 2012. – 110 с.
13. Менделевич В. Д. Психология девиантного поведения: учебное пособие. – СПб.: Речь, 2005. – С. 10-27

14. Ніколенко Д. О. Роль антиципації у профілактиці девіантної поведінки неповнолітніх // Юридична психологія та педагогіка. – 2009. – № 1. – С. 153-165
15. Социальные отклонения. Введение в общую теорию. – М.: Юрид. лит., 1984. – С. 3-115
16. Супрун М. О., Перепечина Н. М. Психологічні основи попередження злочинності серед неповнолітніх // Юридична психологія та педагогіка. – 2009. – № 1. – С. 121-132
17. Шнейдер Л. Б. Девиантное поведение детей и подростков. – М.: Академический Проект, 2005. – С. 8-23
18. Юридична психологія: підручник для студ. ВНЗ / За заг. ред. Л. І. Казміренко, Є. М. Моїсеєва. – К.: КНТ, 2007. – 382 с.
19. Юридична психологія: практикум / за заг. ред. Л. І. Казміренко. – Івано-Франківськ: Місто НВ, 2010. – 190 с.

Ресурси:

<https://mon.gov.ua/ua>
<https://www.naiou.kiev.ua/>
<http://www.nbuuv.gov.ua/>
<http://nplu.org/>
<http://www.psychonezalegni.com.ua>

Технічне та програмне забезпечення/обладнання. Пакет програмних продуктів Microsoft Office; мультимедійний проєктор, комп'ютер, інтерактивні дошки. Проведення занять з використанням мультимедійних засобів надає ілюстративності під час висвітлення окремих прикладних аспектів встановлення практика-психолога.

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання. Дисципліна сформована та викладається відповідно до вимог Положення про академічну доброчесність у Національній академії внутрішніх справ, яке було розроблено на основі українського та світового досвіду етичної нормотворчості.

Документ затверджений Вченою радою Національної академії внутрішніх справ (протокол № 5 від 27.03.2018) та введений в дію наказом ректора Академії (наказ № 422 від 30.03.2018). Згідно його положень члени здобувацької спільноти у своїй діяльності керуються нормами та правилами етичної поведінки та професійного спілкування, зважають на принципи, цінності, норми, правила та умови дотримання академічної доброчесності.

Оцінювання результатів навчання

<p>Загальна система оцінювання навчальної дисципліни</p>	<p><i>участь в роботі впродовж семестру, у тому числі опрацювання завдань самостійної підготовки / залік – 60/40</i></p>
---	--

Вимоги до письмової роботи (за умови наявності)	<i>не передбачається</i>
Умови допуску до підсумкового контролю	<i>за умови засвоєння визначеного науково-педагогічним працівником обсягу навчального матеріалу, виконання поточних практичних завдань</i>

Аудиторна робота (поточне накопичення балів)	Підсумковий контроль	Підсумкова кількість балів
	Залік	
Мах 60%	Мах 40%	Мах 100%

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
85-89	добре	B	вище середнього рівня
75-84		C	загалом хороша робота
66-74	задовільно	D	непогано
60-65		E	виконання відповідає мінімальним критеріям
35-59	незадовільно	FX	необхідне перескладання
1-34		F	необхідне повторне вивчення курсу